

5 Werkboek Kwaliteitsimpuls Groene omgeving

5.1 Samenvatting werkboek

5.1.1 Introductie

De Provincie Overijssel heeft in samenwerking met diverse gemeenten het 'Werkboek Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving' opgesteld (september 2010). Het werkboek is een vertaling van de Omgevingsvisie Overijssel (zoals vastgesteld in juli 2009) en vormt een handleiding voor het toepassen van ruimtelijke kwaliteitsprincipes in de praktijk van de ruimtelijke ordening in Overijssel.

Uitgangspunt voor het werkboek zijn twee principes uit de Omgevingsvisie Overijssel:

1. Elke ontwikkeling dient bij te dragen aan een versterking van de ruimtelijke kwaliteit;
2. De ontwikkelingsruimte die men krijgt dient in evenwicht te zijn met investeringen in de ruimtelijke kwaliteit (kwaliteitsprestaties).

Bij elke ontwikkeling hoort een basisinpassing in de vorm van een goede ruimtelijke inpassing van het totale erf waar de ontwikkeling deel van uitmaakt. Dat kan tot uitdrukking komen in de landschapselementen, maar bijvoorbeeld ook in een aanpassing van de ontsluiting en / of in nadere eisen voor vorm, omvang en situering van gebouwen. Indien met kwaliteitsprestaties op het 'eigen erf' het evenwicht niet bereikt kan worden, zijn er aanvullende kwaliteitsprestaties in de omgeving nodig en is de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving van toepassing. Dit geldt voor nieuwe functies en grootschalige uitbreiding van bestaande functies in het buitengebied.

Voor het bepalen van de hoogte van aanvullende kwaliteitsprestaties zijn drie variabelen te hanteren:

1. Is de ontwikkeling gebiedseigen of gebiedsvreemd?
2. Wat is de schaal van de ontwikkeling en de impact op de omgeving?
3. Dient het initiatief een eigen belang of ook maatschappelijke belangen?

De invulling van de aanvullende kwaliteitsprestaties is maatwerk. Er kan hierbij gedacht worden aan de volgende aspecten:

- Vanuit de functie zelf:
 - Sociaal maatschappelijk;
 - Bijdrage aan gebiedskwaliteiten en –doelstellingen.
- Extra kwaliteitsinvesteringen op de locatie zelf:
 - Aangepast ontwerp op basis van gebiedskenmerken;
 - Sanering landschapsontsierende opstallen;
 - Investerings voor beheer op langere termijn.
- Kwaliteitsinvesteringen in de omgeving:
 - Landschap (patronen, elementen, reliëf, etc.);
 - Cultuurhistorie en archeologie (behoud, herstel);
 - Natuur en bos;

- Recreatie kwaliteitsverbetering;
- Waterdoelstellingen – kwaliteit / kwantiteit;
- Sanering landschapsontsierende opstallen / functies;
- Investerings voor beheer op langere termijn.

Het werkboek geeft enkel inzicht in hoe een functie ingepast kan worden en welke mogelijkheden er zijn om ruimtelijke kwaliteit in de omgeving te verbeteren. Vanuit een visie op de ontwikkeling van gebiedskenmerken, bijvoorbeeld een landschapsontwikkelingsplan, is richting te geven aan de wijze waarop ontwikkelingen kunnen plaatsvinden. Voor een aantal categorieën van ontwikkelingen is een samenvatting gemaakt in de vorm van een module met criteria en aandachtspunten die helpen bij het vinden van een goede balans.

5.1.2 Uitbreiding van niet-agrarische bedrijven

In hoofdstuk 9 van het werkboek zijn een aantal categorieën en referenties voor praktijksituaties beschreven, waaronder de uitbreiding van niet-agrarische bedrijven. De gemeente heeft voor deze categorie als doel om ruimte te bieden voor bedrijfsontwikkeling die past in haar omgeving en bijdraagt aan de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit en sociale en economische vitaliteit in het buitengebied. Niet-agrarische bedrijvigheid is meestal te beoordelen als gebiedsvreemd, omdat zij niet aan de groene omgeving gebonden is en primair thuishoort in het stedelijk gebied. De in te zetten kwaliteitsprestaties zijn afhankelijk van de gebiedskenmerken en het type, de schaal en de impact van het bedrijf. Sociaaleconomische redenen en behoefte moeten aanwezig zijn voor het toestaan van de uitbreiding. Daarnaast moet verplaatsing onhaalbaar zijn.

Voorbeelden van kwaliteitsprestaties zijn:

- Investerings in landschap, natuur, cultuurhistorisch e.d. in de omgeving van de eigen locatie;
- Kwaliteitsverbetering van het totale bedrijfsterrein en aangepaste situering en vormgeving van gebouwen passend bij gebiedskenmerken.

Er dient een ruimtelijk kwaliteitsplan te worden opgesteld. Met behoud van de balans in ontwikkelingsruimte en kwaliteitsprestaties is maatwerk mogelijk. De impact van de ontwikkeling is van invloed op de wijze van uitvoering en de hoogte van de kwaliteitsprestaties. De toename van de grondwaarde en de besparing op kosten kunnen als maatstaf dienen voor investeringen in verbetering van de ruimtelijke kwaliteit.

5.2 Planspecifieke uitwerking werkboek

5.2.1 Bepaling hoogte kwaliteitsprestaties

Onderhavig plan voorziet in de uitbreiding van een niet-agrarisch bedrijf. Derhalve dient in ieder geval een basisinspanning te worden geleverd, mogelijk aangevuld met extra kwaliteitsprestaties. Voor het bepalen van de mate van aanvullende kwaliteitsprestaties voor het perceel van initiatiefnemer zijn de drie variabelen uit paragraaf 4.1.1 geëvalueerd voor onderhavig plan.

1. Is de ontwikkeling gebiedseigen of gebiedsvreemd?

De ontwikkeling van de opslag voor vleesproducten is in principe gebiedsvreemd. Het bedrijf is namelijk niet aan de groene omgeving gebonden. Het bedrijf heeft echter wel duidelijke connecties met het agrarisch landschap. De activiteit is overgebleven als onderdeel van een voormalig **agrarisch bedrijf met slachterij** en staat nog steeds nauw in verband met de agrarische sector: het vlees dat wordt geproduceerd op agrarische bedrijven van derden wordt op het perceel van initiatiefnemer opgeslagen in een koelvriescel.

2. Wat is de schaal van de ontwikkeling en de impact op de omgeving?

De omvang van de uitbreiding en de verhouding daarvan tot de bestaande bebouwing kan als criterium worden gebruikt om de hoogte van de kwaliteitsprestaties te bepalen. Het bedrijfsgebouw dat gebruikt wordt ten behoeve van de opslag van vleesproducten heeft in de huidige situatie een oppervlakte van circa 1.070 m². Cliënt wenst deze oppervlakte te verdubbelen tot 2.140 m². Ter compensatie zal de nog aanwezige bebouwing van de voormalige slachterij (circa 750 m²) gesloopt worden. De totale oppervlakte aan bedrijfsgebouwen op het perceel wordt derhalve vergroot met 17,6%.

De bedrijfsbebouwing wordt in de gewenste situatie compacter gesitueerd. De bedrijfsbestemming en het bouwvlak ter hoogte van de voormalige slachterij worden verplaatst naar de locatie van de geplande uitbreiding. Ook wordt het aantal bedrijfsgebouwen gereduceerd tot één en derhalve geconcentreerd op één plek. In de gewenste situatie zal het nieuwe bedrijfsgebouw middels toepassing van specifiek gekozen kleuren en materialen grotendeels in de omgeving opgaan. Onderstaand zijn een aantal visualisaties van de huidige en gewenste situatie weergegeven welke dit laten zien. Hieruit blijkt dat de impact van de ontwikkeling op de omgeving (o.a. middels de nieuwe aanplant) nihil is.

Figuur 9: Huidige situatie vanaf perceel Waterdijk 4.

Figuur 10: Gewenste situatie vanaf perceel Waterdijk 4. Door een bruine kleur stenen gevel en een donkerkleurig dak gaat het bedrijfsgebouw op in het landschap.

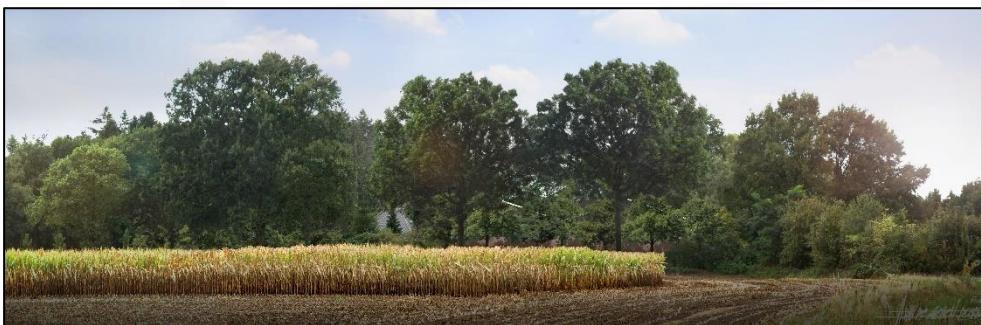
Figuur 11: Huidige situatie vanaf westzijde plangebied (vogelvlucht).

Figuur 12: Gewenste situatie vanaf westzijde plangebied (vogelvlucht) waarbij de tweede bedrijfswoning van het perceel is verwijderd en een nieuw bedrijfsgebouw aan het erf is toegevoegd.

Figuur 13: Huidige situatie vanaf ten oosten gelegen maisveld.

Figuur 14: Gewenste situatie vanaf ten oosten gelegen maisveld waarbij bedrijfsbebouwing ten behoeve van voormalige slachterij van het perceel verwijderd en hiervoor in de plaats een bosschage is terug geplant.

Figuur 15: Huidige situatie vanaf oostzijde plangebied (vogelvlucht).

Figuur 16: Gewenste situatie vanaf oostzijde plangebied (vogelvlucht) waarbij de bedrijfsbebouwing ten behoeve van voormalige slachterij van het perceel verwijderd en hiervoor in de plaats een bosschage is terug geplant.

3. Dient het initiatief een eigen belang of ook maatschappelijke belangen?

De uitbreiding van het bestaande bedrijfsgebouw dient voornamelijk het eigen belang. Daarnaast wordt middels het plan extra werkgelegenheid op het perceel gecreëerd. Dit laatste kan worden aangemerkt als een algemeen economisch belang, maar geen maatschappelijk belang.

Conclusie

In onderhavig plan is sprake van een uitbreiding van een bestaand bedrijf. Voor uitbreidingen is de ruimtelijke inpassing afhankelijk van de gebiedskenmerken en het type, de schaal en de impact van het bedrijf. In de gewenste situatie wordt de bebouwing compacter gesitueerd en vindt er enkel vervorming van het bouwvlak plaats. Omdat de totale oppervlakte aan bedrijfsgebouwen op het perceel toeneemt met 17,6%, wordt er naast een basisinspanning tevens ingezet op aanvullende kwaliteitsprestaties.

5.3 Basisinspanning

Voor het plan is allereerst een basisinspanning uitgewerkt. Voor deze basisinspanning is als basis het landschapontwikkelingsplan Deventer, Raalte, Olst-Wijhe (verder: LOP) genomen. In paragraaf 5.3.1 zijn de onderdelen uit het LOP beschreven die van toepassing zijn voor het plangebied. In paragraaf 5.3.2 zijn deze onderdelen uitgewerkt in een basisinpassing ten behoeve van het plan.

5.3.1 Landschapontwikkelingsplan Deventer, Raalte, Olst-Wijhe

5.3.1.1 Introductie

In september 2008 hebben de gemeenten Deventer, Raalte en Olst-Wijhe een visie opgesteld voor de landschappelijke ontwikkeling van het Salland. Vanuit deze visie wordt duidelijk welke ontwikkelingen op welke wijze passen in het landschap en hoe het karakter van het landschap versterkt kan worden. De landschappelijke hoofdstructuur van Salland wordt bepaald door de Sallandse Heuvelrug en de IJssel, het systeem van de oost-west lopende weteringen, de verschillen in open- en beslotenheid en de wegenstructuur met monumentale bomen.

5.3.1.2 Visie dekzandruggen

Het plangebied is gesitueerd op de dekzandruggen, binnen het kampen- / hoevenlandschap. De landschappelijke kwaliteit van de dekzandruggen wordt gevormd door sterke verwevenheid van diverse ruimtelijke elementen zoals bosjes, bebouwing, houtwallen en singels. Samen met reliëfverschillen (essen) en open ruimtes ontstaat hierdoor een gevarieerd landschapsbeeld van een besloten tot half-open landschap, ook wel het kampen- of hoevenlandschap genoemd. Het landschapsbeleid is hier gericht op het versterken van het landschapstype door de hoger gelegen ruggen ruimtelijk te verdichten. Nieuwe rode functies in het buitengebied zijn landschappelijk gezien het meest wenselijk op de ruggen onder de voorwaarde dat landschapselementen worden aangelegd.

Bij landschappelijke inpassing moet gedacht worden aan de volgende elementen:

- Rug verdichten met landschapselementen als bosjes, landgoederen, houtwallen, hagen, singels en solitaire bomen (soorten van de hogere gronden zoals eik, beuk);
- Afwisseling van verdichte en open ruimtes, met verrassende doorkijkjes;
- Essen onbeplant laten, omzoomd met houtwallen;
- Perceelsafscheidingsen worden minimaal en terughoudend toegepast, aansluitend aan open karakter;
- Wegen zijn veelal kronkelend, zich voegend naar de erven, soms over erf;
- Wegen zijn beplant, essen zoveel mogelijk onbeplant, tenzij er sprake is van doorgaande historische structuren;
- Doorgaande structuren (weg/kanaal) passen zich aan omgeving aan;
- Erven langs rand van de es, grote dakvlakken tegen groene achtergrond;
- Knooperven;
- Erven gaan vloeiend over in landschap (geen strakke erfgrenzen);
- Zandwegen;
- Kleinschalige grillige blokverkeveling deels omzoomd met houtwallen;
- Reliëf door essen en kampen, soms in de vorm van een steilrand.

5.3.2 Planspecifieke uitwerking basisinpassing

In 2014 is ten behoeve van het realiseren van de huidige koelcel een nieuw bestemmingsplan opgesteld. In de toelichting van het bestemmingsplan is voor deze ontwikkeling een landschappelijke inpassing opgenomen in de vorm van een nieuw aan te planten bosje (zie onderstaand figuur).

Figuur 17: Landschappelijke inpassing 2014

In de praktijk is dit bosschage strak langs het bedrijfsgebouw gerealiseerd in de vorm van een brede singel met onderbeplanting. Deze singel zal in de gewenste situatie versterkt worden qua dichtheid en hoogte en aan de oostzijde en noordzijde van het nieuwe bedrijfsgebouw aangeplant worden (aanduiding A in figuur 15). Hierbij wordt ingezet op inheemse doelsoorten, namelijk zomereik, hazelaar, geoorde wilg en sporkehout. Middels deze singel wordt het nieuwe bedrijfsgebouw voor een groot deel uit het zicht onttrokken. De singel wordt afgeschermd met een raster ter voorkoming van vraat. Op de noordwestelijke hoek van het bedrijfsgebouw wordt een grensboom aangeplant (kastanje) ter accentuering van de grens van het bedrijfserf (aanduiding C).

Een deel van de destijds als bestaand aangewezen beplanting is door de jaren heen van het perceel verdwenen. Het gaat hierbij om de bomen ten zuiden van de koelvriescel (bosje) en ten westen van de voormalige slachterij (4 stuks), zie figuur 17. Deze bomen worden terug aangeplant ter plaatse van de voormalige slachterij (aanduiding E in figuur 18). Hiermee wordt aangesloten bij het LOP: de rug verdichten met landschapselementen als bosjes. In de gewenste situatie is er op het perceel één groot bosschage aanwezig. Hierdoor ontstaat een duidelijk onderscheid op het erf tussen open en dichte ruimtes.

Ten opzichte van deze eerdere landschappelijke inpassing zijn door de jaren heen verder nog een aantal nieuwe beplantingsstructuren aangebracht. Deze kunnen derhalve aangemerkt worden als nieuwe elementen ten opzichte van het vorige plan.

Er is reeds een bomenrij aangeplant aan beide zijden van de oprit naar het erf (aanduiding D in figuur 18). Hiermee is reeds ingespeeld op de gewenste toekomstige ontwikkelingen op het perceel. Bij doorgang van het plan zijn deze bomen al wat uitgegroeid waardoor het nieuwe gebouw vanaf het begin reeds goed landschappelijk is ingepast en uit het zicht is onttrokken. Met de aanplant is aangesloten bij het landschapstype. Wegen zijn namelijk veelal beplant. Wel is er gestreefd naar het behouden van de transparantie naar omliggende percelen door tussen de bomen een grote plantafstand te houden en voor een transparante soort te kiezen.

Ter compensatie van de sloop van de woning wordt een deel van de huidige verharding op het bedrijfserf verwijderd en vervangen door een extra bosschage aan de zuidzijde van het bedrijfserf, zie aanduiding E in figuur 18. Hierdoor wordt een landschappelijke verbinding gemaakt met het bestaande bosschage ten westen van het plangebied. Deze bosschage is onderdeel van de Groene Ontwikkelingszone. Ter plaatse van de woning zal geen nieuwe beplanting worden aangebracht om hier de bestaande openheid te behouden en doorzichten te versterken. Wel wordt de bestaande border met struiken (aanduiding F) ten zuiden van de woning nog een stukje doorgetrokken om de openheid rondom de woning te bewaren.

Over het geheel genomen is bij de basisinspanning derhalve ingezet op het creëren van verdichte en open ruimtes door de dekzandrug ter plaatse te verdichten met landschapselementen als één groter bosschage en een brede houtsingel met onderbegroeiing. De noordelijke weide wordt zo open mogelijk gehouden om de afwisseling van verdichte en open ruimtes te versterken en zo de verbinding met de omliggende open agrarische gronden te behouden.

Bepantingsplan

Aanduiding	Lat. Naam	Ned. Naam	Aantal	Maat	Plantverband
A. Singel	Quercus robur	Zomereik	15	10-12	10 mtr. h.o.h.
	Corylus avellana	Gewone Hazelaar	33%	60-80	1,5 x 1,5 m ¹ , Δ-verband
	Salix Aurita	Geoorde wilg	33%	60-80	1,5 x 1,5 m ¹ , Δ-verband
	Rhamnus frangula	Sporkehout	33%	60-80	1,5 x 1,5 m ¹ , Δ-verband
B. Natuurvriendelijke oever		Medigran BA--10	-	-	-
C. Solitair	Aesculus hippocastanum	Paardenkastanje	1	16-18	-
D. Bomenrij (1) - oost	Quercus robur	Zomereik	17	16-18	10 mtr. h.o.h.
	Bomenrij (2) - west	Quercus robur	Zomereik	12	16-18
E. Bosschage	Quercus robur	Zomereik	28	16-18	± 7 mtr. h.o.h.
	Fagus Sylvatica	Gewone beuk	28	16-18	± 7 mtr. h.o.h.
F. Struiken	Ilex aquifolium	Hulst	33%	60-80	1,5 x 1,5 m ¹ , Δ-verband
	Rubus tricolor	Braam	33%	60-80	1,5 x 1,5 m ¹ , Δ-verband
	Ribes nigrum	Zwarte bes	33%	60-80	1,5 x 1,5 m ¹ , Δ-verband
G. Faunatoren	-	-	-	-	-
H. Takkenrillen	-	-	-	-	-
I. Bosschage	Quercus robur	Zomereik	11	16-18	± 7 mtr. h.o.h.
	Fagus Sylvatica	Gewone beuk	11	16-18	± 7 mtr. h.o.h.
	Corylus avellana	Gewone Hazelaar	30	60-80	1,5 x 1,5 m ¹ , Δ-verband
	Crataegus monogyna	Eenstijlige meidoorn	50	60-80	1,5 x 1,5 m ¹ , Δ-verband
	Viburnum opulus	Gelderse roos	20	60-80	1,5 x 1,5 m ¹ , Δ-verband

Figuur 18: Landschappelijke inpassing gewenste situatie

5.4 Extra kwaliteitsprestaties

5.4.1 Inleiding

Voor onderhavig plan wordt als extra kwaliteitsprestatie ingezet op het vergroten van de bijdrage van het perceel aan de aanwezige landschappelijke en ecologische waarden in en rondom het plangebied. Hiervoor is advies gevraagd aan het ecologisch adviesbureau Eco-Tierra uit Deventer. Dit adviesbureau kent haar omgeving en weet waar in de regio extra aandacht aan besteed moet worden. Als basis voor het advies is een quick-scan flora en fauna uitgevoerd. Hiervoor is een bronnenonderzoek gedaan en heeft een veldonderzoek plaatsgevonden. Tevens is het document 'Aandachtsoortenlijst Koersdocument Natuur voor Elkaar' van de provincie Overijssel geraadpleegd. In deze lijst zijn 114 soorten genoemd waarvoor gerichte maatregelen nodig zijn. Het betreft soorten waarvoor (a) het leefgebied in Overijssel bovengemiddeld belangrijk is, die (b) volgens de rode lijst bedreigd zijn of waarvan de trend negatief is, en waarvoor (c) het huidige beleid onvoldoende effectief is.

5.4.2 Doelsoorten

Op basis van het bronnenonderzoek, het veldbezoek en de soortenlijst van de provincie zijn drie soorten gekozen die als doelsoort fungeren. Door maatregelen voor deze soorten te nemen kunnen ook veel andere soorten meeliften en een positieve impuls krijgen. De gekozen soorten zijn kerkuil, gewone grootoorvleermuis en steenmarter/ kleine marterachtigen.

De kerkuil

De kerkuil is door de bewoner aan de Waterdijk in het verleden nog wel eens waargenomen, maar de laatste jaren minder. Kerkuil is een typische agrarische vogel die veel te vinden is op boerenerven. De laatste jaren zijn er veel verblijfplaatsen verloren gegaan door het transformeren van boerenerven naar woonerven. De kerkuil staat op de soortenlijst van de provincie. Het betreft een Rode Lijst soort.

Gewone grootoorvleermuis

De gewone grootoorvleermuis is zeker te verwachten in de omgeving; boerenerven/ percelen met bosgebieden nabij. Door het verdwijnen van boerderijen verdwijnen ook verblijfplaatsen van deze soort. De soort staat ook op de soortenlijst van de provincie. De soort eet schadelijke nachtvlinders, waaronder die van de eikenprocessierups. Het betreft een Rode Lijst soort.

Steenmarter/ kleine marterachtigen

De steenmarter huist tijdens koude dagen in de woning aan de Waterdijk 14. De steenmarter is een vrij algemene soort in het oosten van het land. Over zijn kleinere broertjes (hermelijn, bunzing en wezel) is minder bekend, deze soorten worden minder snel waargenomen en zijn naar verwachting zeldzamer. In de provincie Overijssel geldt tot op heden een algemene vrijstelling Wnb voor de kleinere marterachtigen. Echter, daar de verwachting is dat het niet goed gaat met deze soorten zal de algemene vrijstelling op korte termijn komen te vervallen. Hermelijn is ook een aandachtsoort van de provincie Overijssel. De drie kleine marterachtigen staan op de Rode Lijst.

5.4.3 Maatregelen

Om deze soorten te ondersteunen in hun leefgebied worden binnen het plangebied een aantal maatregelen genomen. Deze dienen als schuilplaats, corridor, voedsel- en drinkvoorziening en ter verkoeling.

Faunatoren (aanduiding G)

Een faunatoren is een gebouw waarin voor diverse soorten verblijfplaatsen gerealiseerd kunnen worden. In onderhavige situatie kunnen voor de doelsoorten diverse inbouwkasten worden aangebracht. Voor de kerkuil kan in de nok een speciale kerkuilenkast worden geplaatst. In het overige deel van het dak kunnen openingen en wegkruipplekken voor de gewone grootoorvleermuis worden gerealiseerd. De steenmarter

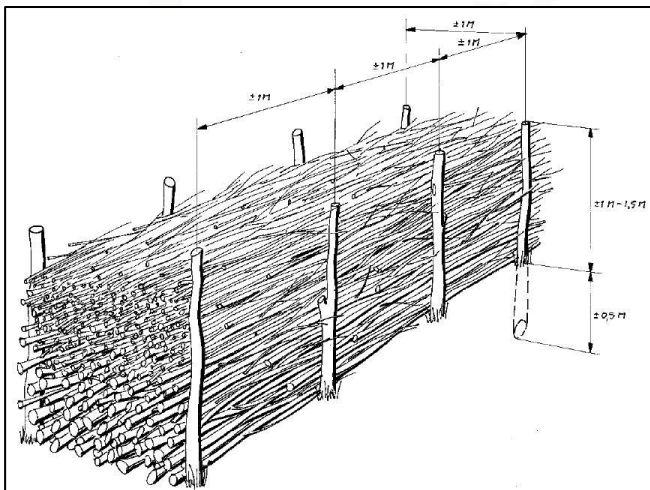
kan een eigen “verdieping: krijgen onderaan de toren. Echter, er kunnen op eenvoudige wijze ook verblijfplaatsen voor andere soorten worden toegevoegd, soorten waarmee het ook slecht of minder goed gaat, zoals egel, huismus, huiszwaluw, vleermuizen, insecten (bijen/vlinders) en dergelijke.

Figuur 19: Faunatoren

Takkenril (aanduiding H)

Om de te lokken soorten in de faunatoren voedsel of een corridor aan te bieden dient er een takkenril vanaf de toren tot aan het zuidwestelijk gelegen bosgebied aangelegd te worden. Een goed aangelegde takkenril biedt veel plek aan voedsel voor de te lokken soorten, zoals kevers, slakken, wormen, muizen en dergelijke. Tevens kunnen takkenrillen dienen als verblijfplaats van kleine marterachtigen, egels, amfibieën en reptielen. Ook kunnen exemplaren dergelijke structuren gebruiken om zich te verplaatsen zonder ten prooi te vallen aan roofdieren. (amfibieën) Door de takkenril is het tevens makkelijker voor soorten om vanaf het bestaande westelijke bosschage over te steken naar het perceel van initiatiefnemer en hier te foergeren.

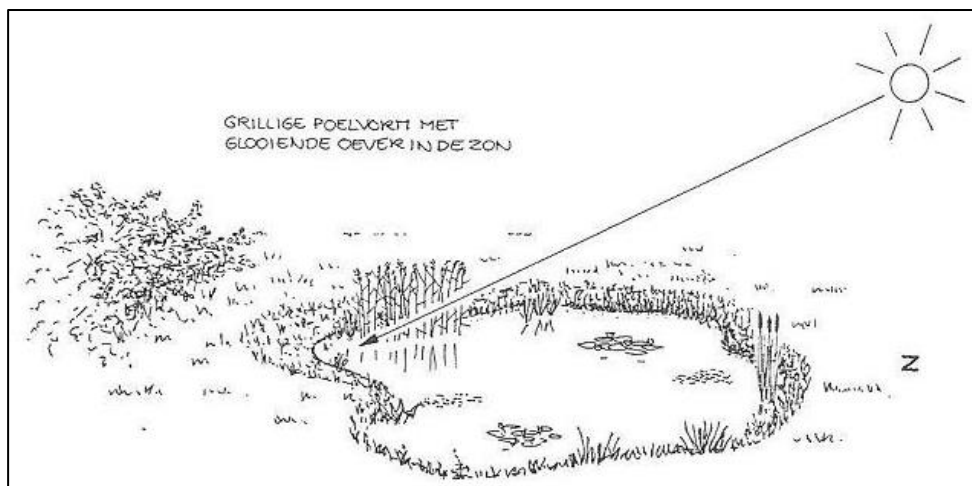
Figuur 20: Takkenril

Poel (aanduiding B)

Er is in de weide een poel aanwezig. Het betreft echter een poel met weinig ecologische waarde. Door deze poel natuurvriendelijk in te richten, zodat er bijvoorbeeld voortplantingswater voor amfibieën ontstaat, kan het een belangrijk element zijn om naast de faunatoren en de takkenrillen te hebben. Tevens kunnen dieren hier badderen en drinken.

De poel heeft tevens een belangrijke functie voor de waterhuishouding op het perceel. Doordat het terrein voor een deel verhard is, kan het neerkomende regenwater hier niet direct in de bodem infiltreren. Om problemen bij hevige regenval te voorkomen, is aan de zuidwestelijke zijde van het bedrijfserf reeds een watergang gerealiseerd (figuur 18, aanduiding B). Deze watergang staat in verbinding met de poel aan de noordzijde van het bedrijfserf (figuur 18, aanduiding B). Deze poel kent de werking van een zakvijver. Bij hevige neerslag kan de oppervlakteafvoer van water middels de zakvijver gereguleerd worden.

Figuur 21: Poel met natuurvriendelijke oevers

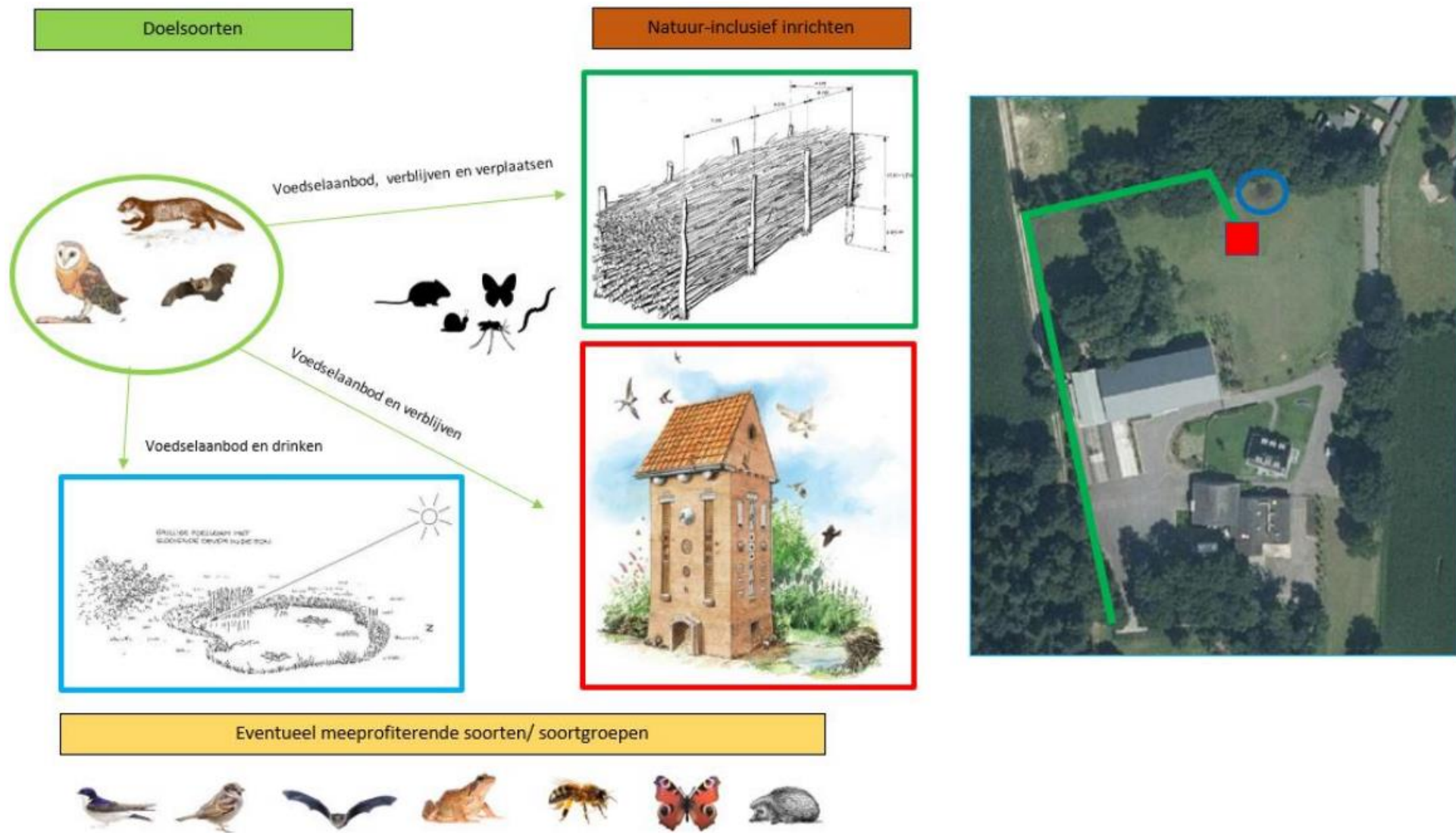
Bosschage - noord (aanduiding I)

In aanvulling op het uitgevoerde onderzoek door adviesbureau Eco-Tierra worden tevens twee extra bosschages op het perceel gerealiseerd in de directe nabijheid van bovengenoemde elementen. Dit als extra versterking van het leefgebied voor de genoemde soorten. Naast dat zij een schuilgelegenheid en watervoorziening hebben, krijgen zij hierdoor ook een groter foeragegebied ter plaatse. Hiermee wordt voorzien in de totale behoefte van deze soorten. Het bosschage bestaat uit streekeigen soorten, namelijk eiken, beuken en als onderbegroeiing Gewone hazelaar, eenstijlige meidoorn en Gelderse roos, en betreft een verbreding van een reeds bestaande strook bomen. Naast de ecologische bijdrage wordt hiermee tevens voorzien in een extra landschappelijke bijdrage.

Bomenrij (aanduiding D)

In de huidige situatie is op de westelijke perceelsgrens een rij coniferen aangeplant (aanduiding D). Deze worden in de gewenste situatie vervangen door streekeigen beplanting, namelijk zomereiken. Ook hiermee wordt een extra landschappelijke en ecologische bijdrage geleverd. Zomereiken zijn beter passend in het gebied en bieden een beter habitat voor dieren. Ook dit kan daarom worden aangemerkt als een extra kwaliteitsbijdrage.

Figuur 22: Overzicht doelsoorten, maatregelen, meerwaarde maatregelen voor omgeving en eventueel meeprofiterende soorten / soortgroepen.